

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

PROGRAMMABEGROTING 2023-2026

Willem Thewissen

Chantal Meijers

Ingrid van Es

Joyce Römers

Kyle Hoeveler

Jean de Vries

Beste mensen,

Het politieke jaar 2022 loopt weer teneinde en dit zijn de eerste algemene beschouwingen van deze bestuursperiode.

En wat is in een jaar tijd wel niet allemaal gebeurd? Er is in een jaar tijd heel veel veranderd in Stein, Nederland, Europa en de wereld.

Het klinkt eigenlijk heel vreemd om te zeggen, maar we staan er als gemeente Stein financieel goed voor als je kijkt naar de begrotingssaldi in deze begroting. We verwachten 2023 € 1,1 miljoen, 2024 € 3,2 miljoen, 2025 bijna € 5 miljoen en 2026 € 1,4 miljoen over te houden. Als we dan ook nog rekening houden met de positieve effecten van de septembercirculaire dan komt er voor de jaren 2023 t/m 2025 nog bijna € 1 miljoen per jaar bij en het jaar 2026 zelfs € 2,1 miljoen.

Vorig jaar met het vaststellen van de begroting 2022 was dat een stuk minder rooskleurig. Toen verwachten we nog kleine tekorten en waren we al tevreden met een klein positief saldo in 2025.

Wat is er in dat ene jaar dan allemaal gebeurd? We weten natuurlijk allemaal wat er in de wereld aan de hand is. Maar deze positieve begrotingsafwijkingen worden voornamelijk veroorzaakt door een toevalstreffer. Als gemeente Stein zijn wij een voordeelgemeente en alleen al daardoor ontvangen we € miljoenen meer aan uitkeringen vanuit Den Haag.

Heel mooi dat we ons op dit moment geen zorgen hoeven te maken over onze financiën, maar het is belangrijker wat we met deze overschotten gaan doen.

In tegenstelling tot onze gemeente financiën staan er veel inwoners, ondernemers en verenigingen financieel steeds slechter voor.

DUURZAAMHEID/ENERGIE

Steeds meer inwoners, ondernemers en verenigingen krijgen te maken met een enorme stijging van de energielasten. Vanuit de landelijke overheid komen al compensaties, maar dat zal niet voor iedereen genoeg zijn. Meer van onze inwoners krijgen te maken met energiearmoede en meer ondernemers dreigen of zullen door deze gestegen energiekosten en inflatie failliet gaan. Goed dat wij als gemeente de inkomensgrens van de eenmalige energietoeslag verhogen van 120 naar 130%. Ook zullen we voor deze doelgroep een energiebespaaractie opzetten als gemeente.

Echter ook van gebruikers van gemeentelijke accommodaties horen wij zorgwekkende geluiden.

Het gaat dan o.a. over sportverenigingen en de MFC's. Is het college hiervan ook al op de hoogte en nog belangrijker wat kunnen we er als gemeente aan doen om de pijn te verzachten? Hoe kunnen we de gemeentelijke accommodaties verduurzamen en energiezuiniger maken om de energielasten omlaag te brengen?

Zou het een optie kunnen zijn om als gemeente, de eigenaar/verhuurder, op de accommodaties bijvoorbeeld zonnepanelen te leggen? Omdat mogelijk niet elk gemeentelijk gebouw daarvoor even geschikt is zou de totale opbrengst eerlijk over alle gebruikers verdeeld kunnen worden naar rato van ieders verbruik. De saldering zal dan niet per complex moeten gebeuren maar over alle complexen samen. Bij Merode is het

namelijk waarschijnlijk makkelijker zonnepanelen te leggen dan bij De Grous, maar beide moeten er profijt van hebben.

Is het mogelijk dat bijvoorbeeld sportclubs zelf zonnepanelen op hun van de gemeente gehuurde gebouw leggen? Wat doet de gemeente als verhuurder nog meer om de accommodaties te verduurzamen? Laten we een (groot) deel van de positieve begrotingssaldi gebruiken om onze eigen accommodaties te verduurzamen.

Wellicht dat we hiervoor als raad een amendement om het vormen van een Bestemmingsreserve Verduurzaming gemeentelijke accommodaties kunnen indienen. Hebben er al huurders bij de gemeente als verhuurder aangeklopt inzake de enorme stijging van de energiekosten?

LOKALE HEFFINGEN

Als CMB blijven wij aandacht vragen voor de oplopende lokale heffingen. Waarom weer verhogen terwijl we miljoenen overhouden de komende jaren?

Inzake de hondenbelasting wordt door de VVD een amendement ingediend om deze belasting af te schaffen. Als CMB zijn we verdeeld over dit amendement. Omdat we vandaag argumenten horen om de hondenbelasting af te schaffen wil ik tegenargumenten laten horen.

Waarom deze belasting afschaffen terwijl het toch duidelijk is dat het hondenbezit voor de gemeente extra kosten met zich meebrengt? Bijvoorbeeld: De hondenpoepbakken moeten toch geplaatst, gelegeerd en vervangen worden en de loslooppveldjes moeten ook aangelegd en onderhouden worden. Breng als gemeente eerst al die extra kosten in beeld en mocht dan blijken dat de hondenbelasting te hoog is dan kan die eventueel wel verlaagd worden met het surplus.

Als we de hondenbelasting nu afschaffen en in de toekomst ontstaan weer tekorten dan gaat iedereen daardoor meer OZB betalen en niet alleen de hondenbezitters die nu wel alleen het profijt hebben.

Waarom zouden alleen de hondenbezitters mogen profiteren van de overschotten van de komende jaren en waarom niet alle burgers en ondernemers? Laten we i.p.v. dit amendement een amendement indienen om de OZB voor al onze inwoners en ondernemingen te verlagen. Bij een mogelijk toekomstig begrotingstekort gaat dan ook iedereen weer meer betalen.

SPORTCOMPLEX MERGELAKKER/HASLOU

En dan kom ik bij Sportcomplex Mergelakker met grootgebruiker Haslou. Ik ga nu in herhaling vallen met het vorige jaar, alleen toen ging het over de voetbalvelden bij De Ster en nu bij Haslou. De aanleg van de nieuwe grasvelden loopt weer enorme vertraging op. Dit keer niet door het weer, maar door een verkeerde ondergrond. Wat ons betreft heeft de gemeente hier in de voorbereidingsfase gefaald. En ook hier geldt weer dat goedkoop duurkoop gaat worden. Als men toen bij de besluitvorming over de aanleg van nieuwe velden beter naar CMB had geluisterd dan was dit probleem er niet geweest.

ALDI ELSLOO

Uit de media hebben we vernomen dat de Aldi in Elsloo op korte termijn gaat sluiten. Als CMB vinden we dit een zorgwekkende ontwikkeling. Samen met de partijen CDA en PvdA zullen we dan ook een motie hierover indienen.

TROTS, STEIN WIL JE ZIEN

Voorzitter, ik ga afronden en wil dat positief doen. Tenslotte, Stein wil je zien.

Ik denk daarbij ook aan de vele vrijwilligers, verenigingen en evenementen.

Het is goed om weer als toeschouwer sportwedstrijden te kunnen bezoeken. Onder andere het Augst Cultuurfestival, de triathlon, schutfeesten en het Oktoberfeest zijn weer doorgegaan. Het 5^e seizoen staat op het punt te beginnen met de 11^e van de 11^e. En ook dit jaar kan dat eindelijk weer in Stein met live muziek worden gevierd. Zaterdag is weer de intocht van sinterklaas in de haven. Laten we hopen dat volgend jaar en later ook weer andere evenementen doorgaan. Ik denk daarbij o.a. carnaval vieren met de optochten en festival mundial en nog veel meer.

Evenementen waar we als gemeente trots op mogen zijn.

Maar wij als CMB willen wij hier wel nog een kanttekening bij plaatsen. Van meerdere organisatoren van evenementen horen we dat het zeer moeilijk is om een vergunning voor b.v. tent en/of podium te krijgen. Verhuurders hiervan zijn op zijn zachts gezegd niet enthousiast als ze een aanvraag krijgen om een tent of podium in Stein te kunnen verhuren. Als ze de keuze hebben tussen Stein en een andere gemeente dan kiezen ze voor die andere gemeente. Waarom is de vergunningverlening voor tenten en podia in de gemeente Stein zo problematisch terwijl dezelfde tent of podium in een andere gemeente zonder problemen geplaatst kan worden? Zijn we niet bezig met een schijnveiligheid? Van organisatoren horen we geluiden dat de zin om iets te organiseren daardoor bij hen minder wordt. Voorzitter dit zal toch zeker niet de bedoeling zijn? En ja het klopt: in de meeste gevallen komt het net op tijd nog goed, maar wel na veel stress en kopzorgen.

Tot zover mijn inbreng. De termijn van CMB zal door Willem Thewissen worden vervolgd.

Onze wereld is dolgedraaid. Coronacrisis, klimaatcrisis, stikstofcrisis, asielcrisis, energiecrisis, inflatie, zinloze strijd. Wat dat betreft is onze gemeentelijke problematiek erg relatief. Maar raakpunten zijn er wel. Zoals onze zogenaamde duurzaamheidsagenda. Helaas moet ik constateren dat men in Stein vooralsnog bezig is met (en het staat er echt zo!) "het opstellen van een visie, evalueren daarvan, aanscherpen, vertalen in een nieuwe integrale visie, mogelijkheden en alternatieven meenemen in de actualisatie van die visie om zo te komen tot een concrete uitvoeringsagenda die een meerjarige doorkijk geeft op het taakveld duurzaamheid". Steek mij maar lek.

Duurzaamheid vereist onmiddellijke actie. Het zonnepanelen project is een mooi, maar

ook het enige, voorbeeld tot nu toe.

Neem nou de uitvoering van de maatregelen “verduurzaming gemeentelijke gebouwen”. Hoe lang duurt dat al. Dat had toch al lang klaar kunnen zijn. Zelfs sportverenigingen die er om vragen, worden niet gehoord.

De uitvoering van het project verduurzaming woningen i.h.v. de RREW subsidie samen met woningverenigingen. Dat kan toch sneller?

Of het stimuleren van de duurzaamheidsmaatregelen richting burgers. Ik mis de communicatie. Communiceer tips, adviezen. De tijd is er naar. Gewoon doen.

Ben soepel voor de bewoners van erfgoed huizen. Laat ook hen verduurzamen en val niet over een paneel meer of minder. Ook TNO adviseert de overheid vaart te zetten achter het verduurzamen van woningen met PV en isolatie.

En dan de witgoedactie van de overheid waarbij mensen met een laag inkomen een energiezuinige ijskast of wasmachine krijgen. De kosten per apparaat zijn al gauw 500 euro. De besparing zal 25 euro per jaar zijn. Gemeenten mogen creatief omgaan met dat geld. Laten we het in Stein gebruiken voor isolatie. Dat levert meer op! En dan, wat is een laag inkomen? Er zijn zat mensen die het tot voor kort hartstikke goed deden maar nu door hun energierekening onder de streep een laag inkomen hebben.

De raads werkgroep duurzaamheid is al heel lang niet meer bij elkaar geweest. Dat is toch zonde? Waarom is dat?

Een ander groot en actueel onderwerp is klimaatadaptatie. Natuurlijk Stein is bezig met het steeds geschikter maken van het rioleringsstelsel. Maar ook de inwoners kunnen nu al een belangrijke bijdrage leveren in het klimaatbestendig maken van de gemeente. Daar is wel weer informatie en communicatie vanuit de gemeente voor nodig. Ik mis dat aspect. Die communicatie mis ik ook op het terrein van afvalscheiding. We moeten van nu naar 2030 terug van 147 kg afval naar 30 kg. Om dat te realiseren is eveneens in ieder geval nu al het communiceren van tips en tricks nodig.

Dan de woningbouw. We zullen op dat gebied zeker last hebben van de stikstofcrisis. Maar bij alles wat we wel mogen bouwen moeten we ons realiseren dat er in Stein een tekort is aan appartementen, 0-treden- en sociale huurwoningen. Met name voor starters en senioren. De inmiddels aangevochten plannen inzake Bramert Noord passen daar niet in wat ons betreft. Er zal immers over een jaar of 10 een overschot zijn aan grond gebonden woningen.

Ook het faciliteren van mantelzorgwoningen is, o.a. door de stop op het bouwen van verpleeghuizen, nog noodzakelijker. Samenwerking met de zorgpartijen bij dit alles is vanzelfsprekend.

En dat brengt me bij het ouderenbeleid. Volgens de raadsinfo gaat dit ergens einde 2023 van start. Dat is aan de erg late kant. Probeer voor die tijd in ieder geval al de door de ouderen zo gewenste “klankbord cq advies groep” in het leven te roepen. Dat helpt ook bij het opzetten van beleid mét deze steeds belangrijker wordende groep inwoners.

COMMUNICEREN MET BURGERS

POLITIEKE VERENIGING TE STEIN

2 jaar geleden hadden we een miljoenen schuld en moesten we hals over kop bezuinigen met name in het SD. Zijn de huidige wachtlijsten binnen Sociaal Domein daar soms een gevolg van? Ook hier is de ingestelde raads werkgroep al 1 jaar niet meer bij elkaar geweest. Wat is daarvan de reden?

Momenteel is het door wat geluk financieel weer hosanna. Misschien hebben we destijds wel bezuinigd op zaken waar we dat niet hadden moeten doen. We hebben bijvoorbeeld recent afgesproken een dementievriendelijke gemeente te worden. Toch hebben we de subsidie aan de instantie genaamd “De Brug” stop gezet. “De Brug” levert vrijwilligers, die gekwalificeerde persoonlijke ondersteuning leveren aan cliënten en deze helpen om mee te blijven doen in de samenleving. Het betreft vooral dementerende mensen. U kunt zich voorstellen wat het met je doet als je dan ook nog je vertrouwde maatje kwijt wordt. Laten wij deze misser herstellen. Wat gebeurt er trouwens verder richting het worden van een dementievriendelijke gemeente? Is er al contact met Alzheimer Nederland voor de dementiescan zodat er antwoord komt op de vragen “Waar staan we als Stein? En wat kunnen we doen?”.

Nog wat financiële zaken. Ik krijg maar geen antwoord op de vraag “Wat geven wij uit aan externen die niet op formatie werken?” In een kleine organisatie als Stein, moet dat makkelijk op te leveren zijn. Hier gaat veel geld in om want de termen “advies en onderzoek” staan minimaal 50x in de programmabegroting. Ik verzoek het college om een antwoord op deze vraag.

Het ziekteverzuim is hoog met 9,36%. Maar dit wordt al vele jaren verklaard door het langdurige verzuim. Dat is dus wel structureel de laatste jaren en daar kan meer achter zitten. Wij zijn dan ook benieuwd naar het eerstvolgende MTO.

De financiële kengetallen, schuldquote en solvabiliteit, zijn ronduit slecht. Maar dit college geeft steevast aan dat het hun niet uitmaakt dat we buiten de normen lopen. Ik wil dus volstaan met de constatering dat de gemeente Stein dubbel zoveel schulden heeft dan de vergelijkbare gemiddelde Nederlandse gemeente.

Het jaar 2026 valt ook binnen deze programmabegroting. Dat is weer een verkiezingsjaar. En ik heb een droom. De droom van Martin Luther King was natuurlijker veel groter. En ik hoop dat zijn droom echt een keer helemaal uitkomt. Mijn droom valt daarbij in het niet, maar gaat ook over de kracht van gelijkheid en ik wil hem met jullie delen. Ik heb een droom dat er in 2026 in deze raadszaal geen partijen of mensen meer zijn die het democratisch vinden om met een penne streek, 46% van de stemmers buiten spel te zetten. Ik heb een droom dat de kiezer dan weer vertrouwen krijgt in de politiek en ik droom dat het opkomstpercentage daarna flink omhoog zal gaan. Ik droom van een democratie zonder achterliggende belangen

THE END